

Nousiainen

5.11.2025

Eduskunnan sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto SiV torstai 6.11.2025 klo 12.00

Hallituksen esitys eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, HE 143/2025 vp

Lausunnon keskeiset huomiot

- Tilauskoulutukseen ehdotetut muutokset parantavat opiskelijoiden oikeusturvaa. Tilauskoulutuksen laajentaminen koskemaan EU- ja ETA-valtioiden kansalaisia lisää työnantajien mahdollisuuksia niiden tarvitseman osaamisen kehittämiseen.
- Lukuvuosimaksujen periminen lisäisi koulutuksen järjestäjien työtä ja sitoisi resursseja. Maksujen kielteisten vaikutusten vähentäminen edellyttäisi toimivia stipendi- tai apurahajärjestelyitä.

Tilauskoulutus

STTK kannattaa tilauskoulutukseen ehdotettuja muutoksia. Tilaajan roolin ja vastuiden selkiyttäminen lainsäädännössä parantaisi opiskelijoiden oikeusturvaa ja vähentäisi riskiä altistua hyväksikäytölle. Esitykset koskien tilaajan roolia maksajana ja sitä, että tilaajalla tulee olla selkeä intressi opiskelijoiden kouluttamiseen, luovat selkeän perustan tilauskoulutuksen toteuttamiselle.

Tilauskoulutuksen laajentaminen koskemaan Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisia luo työnantajille lisää mahdollisuuksia niiden tarvitseman osaamisen kehittämiseen ja uudistamiseen esimerkiksi muutostilanteissa. Tällä hetkellä erityisesti tekoälyn ja muun teknologian kehitys sekä vihreä siirtymä synnyttävät tarpeita kouluttaa henkilöstöä muuttuviin ja uusiin tehtäviin. Lisäksi STTK painottaa tarvetta huolehtia siitä, että ammatillinen koulutus tarjoaa kansalaisille myös jatkossa erilaisia ja aidosti yhdenvertaisia polkuja osaamisen hankkimiseen työuran eri vaiheissa.

Lukuvuosimaksut

STTK ei kannata lukuvuosimaksujen käyttöönottoa toisen asteen koulutuksessa. Lukuvuosimaksujen periminen lisäisi koulutuksen järjestäjien työtä ja sitoisi resursseja. Lukuvuosimaksut eivät myöskään ole Euroopassa yleisesti käytössä toisen asteen koulutuksessa.

Nousiainen

5.11.2025

Hallituksen esityksessä lukuvuosimaksujen käyttöönottoa perustellaan muun muassa sillä, että ulkomaisten opiskelijoiden määrän ennakoitaan kasvavan toisen asteen koulutuksessa, kun korkeakoulujen lukuvuosimaksut muuttuvat täyskatteellisiksi ja ammatillisen koulutuksen kokeilu lisää koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia englanninkielisen tutkintokoulutuksen tarjoamiseen. STTK ihmettelee, miksi korkeakoulutuksesta poiketen toisen asteen koulutuksessa lukuvuosimaksuja esitetään myös kansalliskielillä toteutettuun koulutukseen.

Korkea-asteella lukuvuosimaksujen täyskatteellistamista koskevassa hallituksen esityksessä arvioitiin, että muutos lyhyellä aikavälillä vähentäisi merkittävästi ulkomaisten opiskelijoiden hakeutumista Suomeen. Toisen asteen koulutuksessa vaikutusten voi arvioida olevan samansuuntaisia. Kansainvälisten opiskelijoiden hakeutumisinnokkuuden laskeminen heikentäisi työpaikkojen mahdollisuuksia ammattikoulutetun henkilöstön rekrytoimiseen. Pidemmällä aikavälillä lukuvuosimaksujen käyttöönoton vaikutuksia on vaikea arvioida. Lukuvuosimaksujen kielteisten vaikutusten vähentäminen edellyttäisi toimivia stipendi- tai apurahajärjestelyitä. Positiivista esityksessä on, että työperäisellä oleskeluluvalla oppisopimuskoulutukseen tulevat eivät olisi lukuvuosimaksuvelvollisia.

Lisätietoja: Riina Nousiainen, asiantuntija (koulutus ja osaaminen)
riina.nousiainen@sttk.fi, puh. 050 3106056